

משה ארנס הגיע לגבורות

המטוס הישראלי הראשון **ערבה** ושוכללו דגמי מטוסי המנהלים הסילוניים ממשפחת ג'ט קומנדר/ווסטווינד. ב-1971 פרש ארנס מהתע"א, וב-1973 נבחר לראשונה לכנסת.

גם במהלך הקריירה הפוליטית שלו שמר ארנס תמיד על פינה חמה בלבו לתעשיית התעופה והחלל, ועשה ככל יכולתו לקידום הפיתוח והייצור בישראל של כלי-טיס, טילים ולוויינים. על תרומתו הרבה סיפר בערב המרגש עובדיה הררי, המשנה למנכ"ל התעשייה **האווירית**. "ארנס הוא איש עם חזון חד, ברור ובלתי מתפשר, המאמין באמונה שלמה בגאוניות של עם ישראל וביכולתו לפתח ולספק למדינה מערכות ופתרונות ייחודיים שאינם עומדים בכל פרופורציה לגודלה של מדינת ישראל", אמר עובדיה הררי והוסיף: "בלי תרומתו, אני חושב שפרויקטים רבים לא היו מגיעים לשלוח".

הררי העלה על נס את תרומתו הייחודית של ארנס לפרויקט **הלבאי**: המרת כספי סיוע אמריקני מדולרים לשקלים, דבר שהושג בזכות הקשרים האישיים המצוינים שיצר עם אישי מימשל בארה"ב. "זה לא היה מתאפשר בשום תרחיש אחר", אמר הררי.

גם למימון פרויקט **החץ** הייתה לארנס תרומה חיונית – הוא התערב אישית אצל מקבלי ההחלטות בארה"ב ושיכנע אותם להקציב כספים לתוכנית. בלעדי הכספים מארה"ב, לא היה הפרויקט מתממש.

סיכם ואמר עובדיה הררי: "בתור שר ביטחון הוא נלחם על פרויקטים שהצבא לא רצה אותם. רמטכ"לים ומנכ"לי משרד הביטחון התנגדו לחלק מהפרויקטים מסיבה כספית. הם הבינו שאם הולכים לפתח את **החץ**, או את משגר הלוויינים, או לוויינים – זה הרבה כסף שיבוא על חשבון דברים אחרים. והוא, בעקשנות שלו, ראה עשר, עשרים שנה קדימה, באותם הדברים שאנחנו מתפארים בהם כיום, שמהווים מקור להרתעה וגדולה".

משה ארנס מזהה לחלוטין עם פרויקט **הלבאי**, "מטוס הקרב הטוב ביותר בעולם", כפי שהוא מגדיר אותו. "הלבאי הוא פצע פתוח, לא רק אצלי", אמר ארנס. "זוהי אחת הטעויות הגדולות שאי פעם נעשו על-ידי ממשלות ישראל, ללא כל סיבה טובה". אם זה היה תלוי בו, ואם היה בכוחו, הוא היה מחדש את הפרויקט מייד.

שעבד כשלוש שנים בתעשייה הביטחונית האמריקנית, חזר לארץ ב-1957 עם החלום: "לבנות במדינת ישראל הקטנה תעשייה אווירונאוטית, שתוכל לפתח ולייצר מטוסים, טילים ומערכות נשק אשר יביאו את העוצמה הדרושה, את יתרון האיכות, למדינה הקטנה הזאת המוקפת אויבים".

ארנס התקבל לטכניון ב-1957 והיה חבר סגל בפקולטה להנדסה אווירונאוטית עד 1962. החלום לא עזב אותו, למרות שרבים פקפקו באפשרות המעשית להגשימו. ובהקשר לכך הוא סיפר: "בא לביקור בטכניון פרופ' יאנג מאנגליה, שהיה אחד החלוצים באווירודינמיקה שהשתתף במאמץ המלחמתי האנגלי בתקופת מלחמת העולם השנייה. אמרתי לו כי השאיפה שלי היא להקים פעילות הנדסית-טכנולוגית של מטוסים ושל טילים כאן בישראל. הוא אמר לי: כל הכבוד לשאיפה שלך, אתה שואף מעבר למידה. לבנות מטוסים בישראל זה מעבר ליכולתכם... וכעבור ארבע שנים זה כבר היה למציאות".

ב-1962 עבר ארנס לתעשייה **האווירית** והתמנה לסמנכ"ל להנדסה. תחת הנהגתו פותח

בסוף דצמבר 2005 חגג משה ארנס את יום הולדתו ה-80. בהערכה לפועלו רב השנים, ארגנו לו חבריו וידידיו ערב הוקרה חגיגי, שהתקיים ב-19 בפברואר 2006 במרכז למורשת מנחם בגין בירושלים. עשרות אנשים כיבדו את ארנס בחגו, ובין המברכים באירוע (חלקם בקטעי וידאו מוקלטים) היו נשיא המדינה משה קצב, ראש הממשלה לשעבר וי"ר הליכוד בנימין נתניהו, מ"מ ראש הממשלה אהוד אולמרט, נשיא בית המשפט העליון לשעבר מאיר שמגר, בכירי מימשל אמריקניים לשעבר ועוד.

משה ארנס כיהן בשורה ארוכה של תפקידים במסגרת הקריירה הפוליטית שלו כחבר תנועת הליכוד. הוא היה חבר כנסת, יו"ר ועדת החוץ והביטחון בכנסת, שגריר ישראל בארה"ב, שר החוץ, ושלוש פעמים שר הביטחון. בהקשר שלנו, משה ארנס הוא מהנדס אווירונאוטיקה, ממייסדי האגודה האסטרונוטית בישראל (1958), שבשנת 1968 התאחדה עם האגודה למדעי התעופה בישראל ליצירת האגודה למדעי התעופה והחלל. ארנס חבר באגודה זה עשרות שנים.

בדבריו בערב החגיגי לכבודו, סיפר ארנס על ראשית הקריירה המקצועית שלו. הוא עלה לארץ בשנת 1948 לאחר שסיים לימודי הנדסה במכון הטכנולוגי של מסצ'וסטס (MIT) בארה"ב. בתקופתו הראשונה בארץ היה בין מקימי יישוב הספר מבואות בית"ר. "כאשר עזבנו את המשק ב-1951 הלכתי לחפש עבודה כמהנדס", סיפר ארנס. "ראיינו אותי בתעשייה הצבאית, הכל היה טוב ויפה, וחשבתה שהתקבלתי לעבודה, שהרי לא כל יום הופיע אצלם מהנדס בוגר MIT". אולם בהיותו חניך בית"ר, ולא מפא"יניק, דרכו של ארנס לעבודה לא הייתה סלולה. "אמרו לי שאני צריך לעבור זיכוי ביטחוני. כעבור שבוע הודיעו לי שלא קיבלתי את הזיכוי הביטחוני. לא הייתי צריך לשאול מדוע – זה היה ברור שאני פשוט לא הייתי שייך לאגף הנכון".

"החלטתי לחזור לארה"ב", המשיך וסיפר ארנס, "כדי להמשיך בלימודים ולחזור לארץ עם רמת ידע כזו, שגם ההשתייכות הפוליטית שלי בעבר, כחניך בית"ר, לא תפריע לי לבצע את אותם הדברים שרציתי לבצע". הוא למד הנדסה אווירונאוטית במכון הטכנולוגי של קליפורניה (Caltech) וסיים תואר שני. לאחר